

БЮЛЕТИН на Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци

Брой 7/м. юли 2026 г.

Стратегията за
водна устойчивост

[Прочети повече](#)

Форум за рециклиране
на стъклени опаковки

[Прочети повече](#)

КЗК с 19 мерки за
храните

[Прочети повече](#)

Защо повечето хора
са десничари?

[Прочети повече](#)

СППЗ участва в среща за Европейската стратегия за водна устойчивост

На 29 юли 2026 г. Съюзът на преработвателите на плодове и зеленчуци (СППЗ) взе участие в работна среща, организирана от Българската стопанска камара (БСК), посветена на Европейската стратегия за водна устойчивост. В срещата участваха Илияна Тодорова, директор на дирекция „Управление на водите“ в Министерството на околната среда и водите (МОСВ), експерти от министерството, както и представители на браншови организации и предприятия.

По време на срещата експертите от МОСВ представиха основните цели и приоритети на Европейската стратегия за водна устойчивост, насочена към възстановяването и опазването на водния цикъл, изграждането на по-ефективна и конкурентоспособна икономика и гарантирането на достъп до чиста вода за всички потребители. Акцент беше поставен върху принципа „Водна ефективност на първо място“ и целта за повишаване на ефективността при използването на водните ресурси с 10% до 2030 г.

Представени бяха и петте основни области на действие, върху които ще бъде съсредоточено изпълнението на бъдещите мерки за устойчиво управление на водните ресурси:

- управление и прилагане;
- финансиране, инвестиции и

инфраструктура;

- цифровизация;
- изследвания и иновации;
- сигурност и подготвеност.

В рамките на дискусиата участниците бяха запознати и с актуалното състояние на водните ресурси в България. Беше отбелязано, че недостигът на вода продължава да представлява предизвикателство за отделни райони на страната, а загубите по водоснабдителните системи нарастват. Същевременно беше подчертано, че към момента няма населени места, снабдявани от комплексни и значими язовири, които да са на режим на водоснабдяване.

От страна на бизнеса бяха поставени въпроси, свързани с практическото прилагане на стратегията. По време на обсъждането беше акцентирано върху необходимостта от създаване на работни групи с участието на бизнеса още на етапа на разработване на нормативните актове, за да се гарантира изготвянето на ефективна и приложима нормативна рамка. Подчертана беше и необходимостта от по-добра координация между МОСВ и останалите институции, ангажирани с изпълнението на политиките в областта на водите.

СППЗ приветства провеждането на подобни срещи, които създават възможност за конструктивен диалог между институциите и бизнеса по теми с ключово значение за устойчивото управление на водните ресурси и конкурентоспособността на българската хранително-вкусова промишленост.

Международен форум за рециклиране на стъклени опаковки ще се проведе в София

На 16 септември 2026 г. в Sofia Balkan Palace ще се проведе международното събитие „План за действие за рециклиране в затворен цикъл на стъклени опаковки в България“ (Towards a Close the Glass Loop Action Plan for Bulgaria).

Форумът се организира съвместно от BA Glass България, европейската инициатива Close the Glass Loop и ЕКОБУЛПАК България, и има за цел да събере представители на цялата верига за производство, събиране и рециклиране на стъклени опаковки, както и институции, местни власти, организации по оползотворяване, бизнеса и неправителствения сектор.

Сред основните теми на дискусиите ще бъдат:

- подобряване на системите за разделно събиране на стъкло;
- повишаване на количеството и качеството на събраното стъкло за рециклиране;
- по-добра координация между общините, организациите по оползотворяване и рециклиращата индустрия;
- насърчаване на инвестиции и пилотни проекти;
- въздействието на новото европейско и национално законодателство в областта на опаковките и отпадъците от опаковки.

В събитието ще участват представители на изпълнителната власт, европейски браншови организации, сред които Европейската федерация на производителите на стъкло (FEVE), Алиансът на организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки (EXPRA), Европейският комитет на

на винопроизводителите (CEEV) и Европейската федерация на рециклаторите на стъкло (FERVER), както и международни експерти от Португалия, Испания и Австрия.

Форумът ще отбележи и официалното създаване на Национална платформа за събиране и рециклиране на стъкло в България, която ще стане част от европейската инициатива Close the Glass Loop. Платформата има за цел да постави началото на дългосрочно сътрудничество между институциите, бизнеса и всички заинтересовани страни за повишаване на ефективността на разделното събиране и рециклирането на стъклени опаковки в страната.

СППЗ насърчава своите членове и всички заинтересовани представители на хранително-вкусовата промишленост да се включат в събитието, което предоставя възможност за обмен на добри европейски практики, запознаване с предстоящите нормативни промени и участие в дискусиите за развитието на системите за разделно събиране и рециклиране на стъклени опаковки в България.

[Повече информация и програмата на събитието може да намерите тук.](#)

ПОРЕДИЦА: Пазарът на труда в сектор „Консерви“

Брой 3: Защо едни предприятия се справят по-успешно от други?

В предишния брой разгледахме недостига на кадри като най-сериозното предизвикателство пред предприятията в сектор „консерви“. Анализът на Българска стопанска камара обаче показва още нещо важно – макар проблемът да е общ за целия сектор, той не засяга всички предприятия по един и същи начин. По време на посещенията в производствените бази се откроява една интересна закономерност – компаниите, които успяват да привличат и задържат служители, не винаги са най-големите или тези с най-високи възнаграждения. Общото между тях е подходът към управлението на хората.

В предприятията, в които трудът е добре организиран, отговорностите са ясно разпределени, а служителите знаят какво се очаква от тях, текучеството е значително по-ниско. Работодателите споделят, че промяната в начина на организация е довела до по-висока мотивация и по-добри резултати. Един от интервюираните мениджъри го обобщава кратко: „Когато всички са отговорни, никой не е. Ясните правила дават сигурност и повишават ангажираността.“

Още по-важен фактор обаче се оказва отношението към хората. По време на срещите много работодатели подчертават, че днес задържането на персонала зависи не само от размера на възнаграждението, а и от работната среда, възможностите за развитие и отношението към служителите. Не случайно един от участниците в проучването казва: „Ние нямаме сериозен проблем с кадрите. Въпрос на отношение е.“ Предприятията, които инвестират в обучения, насърчават

професионалното развитие и създават усещане за сигурност, успяват да изградят по-стабилни и мотивирани екипи.

Променя се и самото производство. Все повече предприятия модернизират технологиите си и автоматизират отделни процеси. Това обаче не означава, че нуждата от хора намалява. Напротив – необходимостта от квалифицирани специалисти става още по-голяма. Както отбелязва един от интервюираните: „Машините стават по-умни, но без подготвени хора не могат да работят ефективно.“ Затова предприятията все по-често търсят служители с технически умения, способност за работа с модерно оборудване и готовност да се обучават непрекъснато.

В този контекст естествено се поставя въпросът дали образователната система успява да подготви такива кадри. Мненията на работодателите са сходни – връзката между обучението и практиката все още не е достатъчно силна. Въпреки това анализът откроява и добри примери. Все повече предприятия сами търсят партньорства с професионални гимназии и университети, организират стажове, практически обучения и посещения на ученици и студенти в производствените бази. Така те не само намират бъдещи служители, но и показват, че работата в хранително-вкусовата промишленост предлага възможности за професионално развитие.

СЪЮЗ НА
ПРЕРАБОТВАТЕЛИТЕ НА
ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ

Помагала за вашия успех!

Практични ръководства за експерти в бранша

Нашите издания ви помагат да:

- ✓ повишите качеството и безопасността на произвежданите храни
- ✓ отговорите на изискванията на законодателството
- ✓ внедрите добри практики и стандарти
- ✓ повишите конкурентоспособността на вашия бизнес

Книзи за вашия успех!

- Практични ръководства от експерти в бранша
- Актуални знания и решения
- Подходящи за мениджъри, технологи и специалисти
- Поръчайте вашето копие още днес!

Инвестиция
в знание –
гаранция за
качествена
продукция!

СЪЮЗ НА
ПРЕРАБОТВАТЕЛИТЕ НА
ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ

1000 София, ул. "Г. С. Раковски" 108, ет. 4, офис 407 А

0877 250 993

union@org-bg.net, info@org-bg.net

www.org-bg.net

КЗК предлага пакет от 19 мерки за подобряване на конкурентната среда в сектор храни

Комисията за защита на конкуренцията предлага на изпълнителната и законодателната власт цялостен пакет от 19 конкретни мерки и законодателни предложения в пет направления за подобряване на конкурентната среда в сектор „Храни“. Целта на мерките е по-прозрачно ценообразуване по веригата на доставки, по-силна защита на българските производители и потребители, ограничаване на нелоялните търговски практики и укрепване на българското производство.

Мерките са подкрепени от браншовите организации и стъпват върху изводите от секторния анализ на пазара на храни на КЗК и предлагат конкретни решения на установените тежки структурни деформации по цялата хранителна верига. Препоръките обхващат управлението и контрола в сектора, укрепването на производството и веригата на доставки, специална подкрепа за секторите „Мляко и млечни продукти“ и „Плодове и зеленчуци“, противодействие на нелоялните търговски практики и гарантирането на продоволствената сигурност.

Приетите през декември миналата година изводи от широкомащабното проучване на Комисията показаха сериозни структурни дефицити в производството, преработката, логистиката и търговията с храни, които изискват координирани и последователни действия от страна на всички компетентни институции.

Като основна мярка Комисията предлага приемането на План за подобряване на конкурентната среда, продоволствената устойчивост и прозрачността на цените в

сектор „Храни“. Мерките следва да бъдат разглеждани като единна програмна рамка, а не като отделни инициативи. Междинният секторен анализ показва, че продоволствената сигурност е елемент от националната сигурност и че стабилността на веригата за доставки изисква стимулиране на националното производство, укрепване на местната производствена база и развитие на конкуренцията по всички звена на хранителната верига.

Сред ключовите предложения са създаването на централен регистър за проследимост по веригата на доставки, изграждането на национална обсерватория „Храни“ като постоянна публична аналитична инфраструктура на сектора, засилен контрол върху качеството, етикетирането и произхода на храните, нов подход към публичните доставки на храни, както и специални програми за развитие на секторите „Мляко и млечни продукти“ и „Плодове и зеленчуци“.

Чрез предложените мерки КЗК цели да насърчи по-ефективната конкуренция и да създаде условия за по-добро функциониране на самата пазарна среда. Това означава прозрачност по веригата на реализация, проследимост на произхода и движението на стоките. Също така наблюдение на надценките и договорните отношения, защита срещу нелоялни търговски практики, подкрепа за коопериране, развитие на къси вериги на доставка и създаване на регионални

хранителни хъбове, целенасочени мерки за възстановяване на производствената база и по-справедливо разпределение на добавената стойност между участниците на пазара. Очакваният резултат е по-устойчив сектор, по-добра защита на потребителите и производителите и по-висока устойчивост на българското производство при бъдещи икономически и пазарни сътресения. Дългосрочното ефективно въздействие върху сектора е в интерес на всички заинтересовани страни и може да се постигне единствено чрез последователни и координирани действия на всички компетентни институции.

Ръководството на Комисията е убедено в своевременните и координирани действия от страна на изпълнителната власт и в активния институционален диалог за гарантиране на ефективна конкуренция и защита на интересите на българските потребители.

Съгласно Закона за защита на

конкуренцията органите на изпълнителната власт следва да уведомят Комисията за предприетите мерки и сроковете за тяхното изпълнение.

В рамките на законовите си правомощия по отношение на контрола върху прекомерно високи цени в резултат на съвместно господстващо положение и контрола върху нелоялни търговски практики между производители и търговци, КЗК ще концентрира своята активност и в конкретни образувани производства. При наличие на достатъчно данни за нарушения антимонополният орган ще образува нови производства по реда на Закона за защита на конкуренцията.

Препоръките от проучването по секторния анализ „храни“ може да откриете на сайта на КЗК: www.cpc.bg

Източник: www.cpc.bg

България загуби легендарен пазар от соца. Кой ни дръпна килимчето

Легендарен пазар от времето на соца е спомен за България. Допреди три десетилетия страната ни бе сред лидерите в производството на чесън в Европа. По нивите у нас ежегодно се прибираха десетки хиляди тонове от ароматната култура, а в много райони отглеждането ѝ беше традиционен поминък. Днес картината е коренно различна. Производството се е сринало до символични количества, а по-голямата част от чесъна на българската трапеза идва от чужбина.

Статистиката е повече от тъжна. През 1995 г. България произвежда рекордните 34 100 тона чесън. През 2024 г. реколтата вече е едва 780 тона – спад с близо 98%. Това нарежда страната ни едва на 86-о място сред световните производители.

Причините за драматичния срив са много и се натрупват с години. След промените през 90-те години голяма част от дребните зеленчукопроизводители се отказват от чесъна. Земята се раздробява, липсват кооперации, а културата изисква много ръчен труд. Самото засаждане се извършва със скилидки, които се поставят една по една, а прибирането и почистването също остават трудоемки операции.

В същото време разходите за работна ръка

растат, а българските производители все по-трудно могат да се конкурират с евтиния внос. Постепенно много стопани заменят чесъна с по-рентабилни култури или изобщо се отказват от зеленчукопроизводството.

Друг фактор е липсата на достатъчно инвестиции в модерни технологии за сортиране, сушене и съхранение. Докато големите световни производители изграждат цели индустрии около чесъна, у нас производството остава разпокъсано и дребно.

Днес България вече внася значително повече чесън, отколкото произвежда. През 2024 г. страната е внесла над 1,56 млн. килограма пресен чесън, като основните доставчици са Албания, Турция, Китай, Египет, Гърция и Испания.

Докато България постепенно губеше позициите си, на другия край на света се раждаше почти абсолютен монопол. Днес Китай произвежда над 21,6 милиона тона чесън годишно, което представлява приблизително 73% от световното производство. Страната е и безспорен лидер в международната търговия, като контролира огромна част от световния износ.

Сърцето на тази индустрия е провинция Шандун, където се намират едни от най-големите плантации на планетата. Там чесънът вече не е просто земеделска култура, а високотехнологична индустрия с модерни складове, автоматизирани линии за сортиране, охлаждане и пакетиране.

Именно мащабът позволява на

китайските производители да бъдат изключително конкурентни. Дори след хиляди километри морски транспорт китайският чесън често достига европейските пазари на цена, с която местните фермери трудно могат да се конкурират.

Макар Китай да изглежда недостижим, няколко държави постепенно увеличават влиянието си.

Индия е вторият по големина производител в света, но по-голямата част от реколтата остава за вътрешния пазар. Египет се превръща в един от най-бързо развиващите се износители благодарение на по-ранната реколта и близостта до Европа.

Испания остава безспорният лидер в Европейския съюз и е символ на висококачествения чесън, макар продукцията ѝ да е значително по-скъпа от китайската. Аржентина използва предимството на различния сезон и снабдява световния пазар, когато в Северното полукълбо няма прясна реколта.

В последните години все по-активно присъствие имат и Турция, както и някои страни от Централна Азия, които се опитват да спечелят част от европейския пазар.

Има ли отново шанс България? Едва ли! Страната ни не може отново да се конкурира с Китай по количество или цена. Но това не означава, че битката е загубена.

Все повече европейски потребители търсят

местни сортове, биологично производство и по-силен вкус, а именно това може да се превърне в предимство за българските производители. Вместо да се съревновават с индустриалните гиганти, те могат да заложат на качеството, традиционните сортове и директните продажби.

Българските сортове още не са казали последната си дума. Макар производството да е сведено до минимум, България все още пази ценни местни сортове чесън, които се отличават с по-силен аромат, по-високо съдържание на етерични масла и добра съхраняемост. Традиционно чесън се отглежда в районите на Петрич и Сандански, Първомай, Пазарджишко, Пловдивско, Хасковско, Добруджа и части от Северозападна България. Именно тези райони предлагат най-добри почвено-климатични условия за културата.

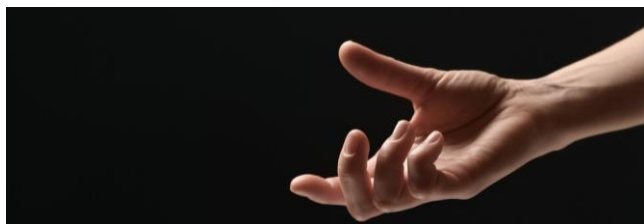
Според агрономи именно местните сортове могат да се превърнат в най-голямото предимство на България – не в битката за най-ниска цена, която Китай почти сигурно ще продължи да печели, а в нишата на висококачествените и регионални продукти, за които европейските потребители са готови да плащат повече.

Източник: www.standartnews.com

Учени обясниха защо повечето хора използват приоритетно дясната си ръка

Повечето хора по света предпочитат да използват дясната си ръка, а причините за това вероятно са свързани с две ключови събития в човешката еволюция – изправеното ходене и увеличаването на мозъка, показва изследване, цитирано от германското списание „Гео“.

Около 90% от хората са десноръки, докато приблизително един на всеки десет предпочита лявата ръка. Тази особеност е необичайна в животинския свят, тъй като при повечето други примати – включително шимпанзета и горили – предпочитанията към едната или другата ръка са разпределени значително по-равномерно.

Изследователи от университетите в Оксфорд и Рединг са анализирали данни за 2025 индивида от 41 вида примати и са ги сравнили чрез еволюционни модели с изчезнали човешки видове. Резултатите от проучването, публикувано в списание PLOS Biology, показват, че силно изразената тенденция към използването на дясната ръка при човека вероятно е свързана с развитието на двукракото придвижване и по-големия мозък.

Според изследователите още ранни хоминини като *Ardipithecus ramidus* са имали леко предпочитание към едната ръка. При *Australopithecus afarensis* – вида, към който принадлежи прочутият фосил „Луси“ – тази тенденция се засилила, а с появата на рода *Homo* тя продължила да нараства.

Тази картина съответства добре на по-ранни

археологически находки. Така например още неандерталците предимно са използвали дясната си ръка. Корените на нашата "десноръкост" вероятно достигат стотици хиляди години назад.

Според учените преминаването към изправено ходене е освободило ръцете на човешките предци от основната функция на придвижването. Друга важна промяна е нарастването на мозъка в хода на еволюцията. С увеличаването на мозъчната маса се засилило и разделението на функциите между двете мозъчни полукълба.

Остава обаче въпросът защо именно дясната, а не лявата, се е наложила. Една от хипотезите е, че развитието на лявото мозъчно полукълбо и доминирането на дясната ръка са се подкрепяли взаимно. Друга предполага, че първоначално е имало слаба генетична склонност към използване на дясната ръка, която по-късно е била подсилена от културни фактори и общи дейности в човешките групи.

Учените отбелязват, че използването на лявата ръка също остава интересна еволюционна загадка. Въпреки преобладаването на десноръките хора около 10 процента от населението запазва предпочитание към лявата ръка. Една от възможните причини е, че леворъките хора могат да имат предимство в определени състезателни ситуации или например в битка, тъй като техните движения са по-необичайни за повечето противници, пише още „Гео“.

Източник: www.nova.bg